

Andrzej Żaki

Llanganuco I

Informator Archeologiczny : badania 10, 346-347

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stan zachowania budynków mieszkalnych, komunalnych /kulturowych?/, murów obronnych, uliczek, zaułków ze schodami, placów, kanałów i domniemanych reliktyw nekropolitycznych jest rozmaity, na ogół jednak - zwłaszcza w osiedlu III, największym - dość dobry. W wielu miejscach budynki zachowały swe ściany szczytowe oraz portale otworów okiennych i drzwiowych.

Chronologia osiedli nie jest jeszcze dostatecznie jasna. Zarówno zabytki ruchome /niemal wyłącznie ceramika/, jak i relikty architektoniczne wykazują pewne związki z grupą Ayangay kultury Callejón de Huaylas /Recuay/, choć brak tu w ogóle charakterystycznej plastyki kamiennej z motywami antropomorficznymi i geometrycznymi. /Jedynym rozpoznanyym śladem zdobnictwa były zarysy trzech kół ustawionych szeregowo, utworzone z małych dołków, wrytych na płaskiej opoce na krawędzi południowej osiedla III/. Nie jest wykluczone, że zespół osadniczy Huasachugo pochodzi ze starszej fazy rozwojowej wspomnianej kultury, tj. z samego początku naszej ery lub nawet z czasów nieco wcześniejszych.

W pobliżu Huasachugo i w okolicy Santiago de Chuco zarejestrowano w toku wypraw konnych 30 nieznanych dotąd stanowisk archeologicznych, położonych wyłącznie na wierzchołkach wznieścień. Część ich zinventaryzowano i zbadano powierzchniowo.

Wszystkie znaleziska złożono w Museo de Sitio "Chavimochic".

LLANGANUCO I

Polskie Badania Archeologiczne,
University Nationale Mayor
de San Marcos w Limie

Badania prowadził prof.dr Andrzej Żaki. Pierwszy sezon badań. Osiedle obronne z czasów przedkolumbijskich.

Stanowisko leży w paśmie Cordillera Blanca, na końcu doliny Llanganuco, przylegającej do najwyższego szczytu Andów peruwiańskich, Huascarán, 6768 m. Eksplorowano je podczas VII etapu Polskich Badań Archeologicznych /jesień 1976/ przede wszystkim dla weryfikacji niektórych szczegółów studium o roli przełęcz w osadnictwie przedkolumbijskim wspomnianego pasma Andów.

Pierwotne osiedle składało się z trzech niewielkich, mniej więcej owalnych przestrzeni otoczonych murami /zachowanych do maksymalnej wysokości 160 cm/ oraz dwóch międzymurzy. Jedyne zabytki ruchome w postaci fragmentów cienkościennej ceramiki barwy przeważnie ce-

glastej nie dają podstaw do bliższej klasyfikacji kulturowej i chronologicznej obiektu /pobrane próbki węgla drzewnego okazały się zbyt skąpe do analiz C-14/. Najogólniej można przyjąć - biorąc też pod uwagę fakturę murów - że chodzi tu o małe, umocnione osiedle przedkolumbijskie. Przypuszczalnie spełniało ono także funkcję strażnicy, za czym przemawiają jego strategiczne walory: doskonały wgląd w dolinę Llanganuco z dwoma jeziorami i dwiema bocznymi dolinkami oraz położenie bezpośrednio pod przełęczą Portachuela Llanganuco, otwierającą drogę na wschodnią stronę Białej Kordyliery w kierunku Marañonu.

Jest bardzo możliwe, że to właśnie stanowisko zostało odkryte w roku 1970 przez polskich andyistów grupy inż. Furmaniaka /dr A. Bilczewski i A. Chytróś-Furmanikowa/, podejmujących stąd wspinaczkę na Huascarán.

W łączności ze wspomnianymi badaniami przeprowadzono rekonasans szerszej strefy Callejón de Huaylas celem przygotowania prac wyprawy Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi oraz ćwiczeń studentów Uniwersytetu San Marcos w Limie /seminarium poświęcone archeologii gór i fenomenom dawnego osadnictwa andyjskiego/. W rezultacie uzyskano informacje o 60 nieznanych dotąd stanowiskach, z czego 23 zinventaryzowano lub wstępnie zbadano. Na szczególną uwagę zasługuje odkrycie mauzoleum kamiennego pod Santa Cruz /zob./ oraz zarejestrowanie śladów wielokilometrycznych kanałów irygacyjnych koło słynnego Canon del Ítato, będących jednym z największych dzieł inżynierii wodnej w Andach.

Zabytki ruchome z wszystkich badań złożono w Muzeum Regionalnym w Huaraz.

SANTA CRUZ

Polskie Badania Archeologiczne
University Nationale Mayor
de San Marcos w Limie

Badania prowadził prof. dr Andrzej Żaki. Pierwszy sezon badań. Mauzoleum z okresu VI-X w.

Zabytek leży w pasmie Cordillera Blanca, na grzbiecie dźwigającym się od wioski Santa Cruz ku szczytom: Huamampinta, Llamacorrall i Aguja Nevado /ten ostatni 5888 m/. Współ z kilku innymi stanowiskami; ciągnącymi się na przestrzeni mniej więcej kilometra, reprezentuje on duży zespół osadniczy, określony - od nazwy miejscowej - mianem Katyama. Odkryty został w toku VII etapu Polskich Badań Archeologicznych w jesieni 1976 r.